

Brinkman

grond, de antwoorden van de staatssecretaris zullen begrijpen, zodat zij daaraan geen behoefte hebben.

Staatssecretaris **Huizinga-Heringa**: Voorzitter. Ik zal kort ingaan op de moties.

In de motie van de heer Roemer op stuk nr. 163 wordt de regering verzocht, aanbesteden als verplichting uit de Wet personenvervoer 2000 te halen. Het zal voor de heer Roemer geen verrassing zijn dat ik de aanneming van deze motie sterk ontraad. Wij hebben daarover tijdens het algemeen overleg uitgebreid gesproken. Vanwege de kortheid houd ik het bij dit antwoord en verwijs ik naar wat ik er in het algemeen overleg al over heb gezegd.

In de motie van de heer Roemer op stuk nr. 164 verzoekt hij de regering, overzichtelijk aan te geven hoe de uitvoering van concessies in het stads- en streekvervoer verloopt. Deze gedachte is buitengewoon goed, maar in feite is de regering daar al mee bezig. De aanbestedingen zijn twee keer geëvalueerd en daarover is reeds met de Kamer gesproken. Op dit moment zijn wij bezig met een aanbestedingsmonitor, waarin wordt gekeken naar de manier waarop de aanbestedingen verlopen. Dat is precies waar in de motie om wordt gevraagd. Er wordt bekeken wat de best practices zijn, welke dingen er slecht aflopen en op welke manier je de concessies zodanig kunt verlenen, dat er aan alle onderwerpen die de concessieverlener relevant vindt, aandacht wordt gegeven. Dat doet deze aanbestedingsmonitor. De heer Roemer mag kiezen: of de motie is overbodig of zij is een ondersteuning van het beleid. Ik zou denken dat zijn motie ondersteuning van het beleid is.

De heer **Roemer** (SP): Voor alle duidelijkheid: ik heb over dit onderwerp schriftelijke vragen gesteld. De staatssecretaris heeft daarop steeds geantwoord dat zij daar geen inzicht in had. Daarom heb ik deze kwestie vandaag zo specifiek als motie ingediend.

De **voorzitter**: Betekent dit dat u de motie intrekt of dat u haar handhaaft?

De heer **Roemer** (SP): Ik handhaaf de motie.

Staatssecretaris **Huizinga-Heringa**: Mevrouw Roefs verzoekt de regering in haar motie om, indien op basis van criteria, gebaseerd op de Wp 2000 wordt aangetoond dat de GVB's in grote steden marktconform volgens Europese benchmarks werken, de openbare aanbesteding van het ov voor de G4 niet langer te verplichten en dit in de Wp 2000 te wijzigen. Ook hierbij verwijs ik naar mijn standpunt in het algemeen overleg, met name als het gaat over de consistentie van het bestuur en wat lagere overheden en andere burgers mogen verwachten van een wet, als deze wordt aangenomen. Los daarvan vind ik dat het dictum van de motie een aantal andere vragen oproept, vooral de vraag wie zou moeten meten en vaststellen of er marktconform wordt gewerkt. Ik wijs erop dat er voor een economisch begrip, zoals marktconform werken, geen criteria zijn opgenomen in de Wet personenvervoer 2000. Het lijkt mij ook lastig om dat te doen. De uitwerking van deze motie, zoals zij nu is geformuleerd, stelt mij voor een heleboel open vragen

en problemen. Dat is voor mij reden te meer om de aanneming van de motie te ontraden.

De motie van de heer Brinkman heeft te maken met de sociale veiligheid. Wij hebben afgesproken dat wij met een vervolgaanvalsplan sociale veiligheid zullen komen in september. Ik raad de heer Brinkman aan, zijn motie tot de verschijning van dit aanvalsplan aan te houden, want de inhoud van de motie heeft daar alles mee te maken.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik stel voor, aan het einde van de dag over de moties te stemmen.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is het **debat** naar aanleiding van een algemeen overleg op 4 juli 2007 over **wapenexport-rapportages en voorstellen omtrent de exportcontrole**.

De **voorzitter**: Met u is afgesproken dat het zogenaamde kerstregime geldt. Dat houdt in dat alleen moties worden ingediend en dat alleen korte, nadere vragen zijn toegestaan.

Mevrouw **Van Velzen** (SP): Voorzitter. Ik dien de volgende moties in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de Nederlandse regering een beperkt moratorium op het gebruik van clusterbommen heeft ingesteld;

overwegende dat het in het verlengde van dit beperkte moratorium wenselijk is, ook de handel dan wel het vervoer van clustermunitie van andere landen via onze havens/vliegvelden niet te faciliteren;

verzoekt de regering, een verbod op de doorvoer van clusterwapens af te kondigen, bijvoorbeeld door een algemene vergunningplicht voor clusterwapens af te kondigen, gekoppeld aan een stop op de verstrekking van vergunningen voor de doorvoer van clusterwapens, tenzij het strikt en aantoonbaar gaat om de doorvoer van clusterwapens die vernietigd worden in het land van eindbestemming,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Van Velzen. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 118 (22054).

Van Velzen

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de Europese Commissie heeft verklaard dat Kazachstan de mensenrechten beter na moet leven en dat de Organisatie voor Vrede en Veiligheid in Europa (OVSE) Kazachstan vanwege de mensenrechtensituatie voorlopig niet als voorzitter wil hebben;

overwegende dat zowel in 2005 als in 2006 meer dan 5000 traangasgranaten vanuit Tsjechië via Schiphol naar Kazachstan werden doorgevoerd die hoogst waarschijnlijk ingezet worden om burgers die pleiten voor democratische rechten, te onderdrukken;

overwegende dat het Nederlandse kabinet grote waarde hecht aan een coherent buitenlandbeleid;

verzoekt de regering, doorvoer van wapenleveranties aan repressieve regimes zoals Kazachstan niet toe te staan,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Van Velzen. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 119 (22054).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de regering bij de export van door de Nederlandse krijgsmacht afgestoten materieel zowel als handelaar als als controleur optreedt;

overwegende dat de Tweede Kamer vroeger juist vanwege deze potentiële belangenverstrengeling twee weken voor het afgeven van een exportvergunning op de hoogte werd gesteld en de kans had op de voorgenomen vergunningafgifte te reageren;

verzoekt de regering, deze regeling in ere ter herstellen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Van Velzen. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 120 (22054).

De heer **Van Dam** (PvdA): Mevrouw de voorzitter. Ik heb twee moties die de regering ongetwijfeld bekend zullen voorkomen, omdat mijn fractie ze in de voorbije jaren al eerder heeft ingediend.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat Nederland een stringent wapenexportbeleid hanteert;

overwegende dat componenten voor wapens terecht kunnen komen in wapens waarvan de Nederlandse regering niet weet aan wie en voor welk doel ze geleverd worden;

overwegende dat Nederlandse bedrijven zodoende toch een bijdrage kunnen leveren aan wapenleveranties aan landen waaraan Nederland zelf geen wapens zou willen leveren;

overwegende dat andere westerse landen, waaronder de VS, gebruikmaken van een eindbestemmingsverklaring, waardoor ook voor de levering van componenten de wapenexportregels gehanteerd kunnen worden;

verzoekt de regering, de Kamer voor het eind van het jaar een wetsvoorstel te doen toekomen waarin wordt geregeld dat bij elke levering van componenten van wapens een eindbestemmingsverklaring dient te worden afgegeven door het importerende bedrijf,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Van Dam en Vendrik. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 121 (22054).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de regering een vergunningplicht wil instellen voor doorvoer van wapens, maar dat zij leveranties van bondgenoten van deze vergunningplicht wil uitzonderen;

overwegende dat een aantal van deze bondgenoten zelf wel gebruikmaakt van een vergunningplicht voor doorvoer van wapens, ongeacht het land van herkomst van deze wapens;

overwegende dat Nederland geen doorvoerland zou moeten zijn van wapens van bondgenoten die worden geleverd aan landen waaraan Nederland zelf geen wapens zou willen leveren;

verzoekt de regering, de vergunningplicht voor de doorvoer van alle wapens te laten gelden, ongeacht het land van herkomst van de wapens,

en gaat over tot de orde van de dag.

Van Dam

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Van Dam, Van Velzen en Vendrik. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 122 (22054).

De vergadering wordt enkele minuten geschorst.

□

Staatssecretaris **Heemskerk**: Mevrouw de voorzitter. Ik dank de Kamer voor haar inbreng. De minister van Buitenlandse Zaken zal de moties over de clusterwapens en Kazachstan bespreken. Ik zal de afgifte van exportvergunningen bespreken. In de motie-Van Velzen wordt de regering verzocht de regeling waarbij de Kamer twee weken de tijd had om te reageren op een voorgenomen vergunningafgifte voor afstoting van Defensiematerieel, in ere te herstellen. De staatssecretaris van Defensie beslist over het afstoten van materieel en de wijze waarop. Wellicht is er een reden geweest om de regeling in te trekken. Ik kan de consequenties ervan nu niet overzien. Ik verzoek mevrouw Van Velzen om deze motie aan te houden. Ik zeg haar een schriftelijke rapportage toe waarom indertijd het besluit is gevallen om dit te veranderen.

Ik kom vervolgens bij de motie-Van Dam over de eindgebruikersverklaring. Dat is een cruciaal punt. Misschien is het goed om dit nog eens in perspectief te zetten en een paar praktische voorbeelden te geven. Het gaat over toeleveranties van bedrijven zoals Stork Aerospace en Thales aan de grote systeembouwers zoals Boeing en Lockheed Martin. Ook bij de toelevering van componenten aan die Amerikaanse systeembouwers, waarbij men moet denken aan onderdelen van een landingsgestel of de schoepen van een straalmotor van een militair vliegtuig, wordt een eindgebruikersverklaring gevraagd of moet in het contract zijn opgenomen voor wat en voor wie de componenten bestemd zijn.

Daarmee zijn wij er nog niet, want een eindgebruikersverklaring of een contractbepaling kan ook inhouden dat de componenten uitsluitend gebruikt zullen worden voor de verwerking in een F-16-gevechtsvliegtuig en dat die toestellen uitsluitend verkocht zullen worden aan de klanten van Lockheed Martin, waarvoor de Amerikaanse overheid toestemming heeft gegeven of nog zal geven. Als wij vooraf weten wie, wordt getoetst op de eindgebruiker. Als wij voor een uitvoervergunning voor de leverantie naar de Verenigde Staten, vooraf weten in welke F-16's voor welk derde land de Nederlandse componenten terechtkomen, gaan wij ook toetsen op die landen. Er zijn in het verleden ook aanvragen afgewezen of aangehouden, omdat bekend was dat het uiteindelijk om Israëliëse of Turkse toestellen zou gaan en omdat de Nederlandse regering op dat moment op grond van de Nederlandse wapenexportbeleid daarmee problemen had.

Als bij de vergunningaanvraag voor de toelevering aan een Amerikaanse systeembouwer nog niet bekend is in welke toestellen en bij welke klant de toe te leveren componenten terechtkomen, werken wij met andere soorten eindgebruikersverklaringen, aangevuld met het international import certificate. Er zijn heel veel regels, ook voor de componentendoorvoer waarvan de eindgebruiker nog niet vaststaat. Ik wil nog wel eens netjes uitschrijven hoe de regels precies zijn en over welke aantallen het gaat, opdat het duidelijk is. Met zo'n

international import certificate hebben wij een extra garantie dat alles netjes onder de Amerikaanse exportcontrole valt. Wij accepteren het ook niet van iedereen, maar wel van onze bondgenoten die alle over een volwaardig exportsysteem beschikken. Met name bij de componentenleveranties is die mogelijkheid van groot belang. Het betreft een schakel in een productieproces dat niet even stilgelegd kan worden, omdat Nederland wil weten welk onderdeel precies in welke F-16 naar welk land gaat en Nederland dus een vetorecht eist op verzending van zo'n toestel. Dat zal Lockheed Martin niet accepteren en de Amerikaanse overheid zal daaraan niet willen meewerken. De Verenigde Staten zullen zeggen dat zij zelf over hun F-16's gaan en dat zij hun componenten wel elders zullen kopen als Nederland er moeite mee heeft. De Amerikanen hebben hun exportcontroletoets en die is ook onderdeel van overleg bij de bondgenoten. Een systeembouwer, zoals Boeing of Lockheed Martin, heeft te maken met meerdere buitenlandse toeleveranciers. Zij kunnen het productie tempo ontregelen als zij allen een vetorecht claimen op de verkoop van het eindproduct. Dat leidt tot een onwerkbare situatie.

De **voorzitter**: Ik verzoek u, kort een oordeel over de moties te geven. Het debat is tijdens het AO gevoerd. Wij hebben vandaag het kerstregime en er is voor elk VAO niet meer dan kwartier gepland. Ik verzoek u, hieraan mee te werken.

Staatssecretaris **Heemskerk**: Mevrouw Van Velzen heeft gisteren de kern van ons oordeel goed samengevat: soms kan het niet en soms wil ik het niet. Er kan sprake zijn van een grote impact op de productie. Daarbij gaat het om honderden miljoenen met bijbehorende werkgelegenheid, bijvoorbeeld bij Stork. Ik ontraad aanneming van deze motie dan ook met kracht.

In de motie van de leden Van Dam, Van Velzen en Vendrik wordt gevraagd om een vergunningsplicht voor de doorvoer van alle wapens ongeacht het land van herkomst. Ook hiervoor geldt dat wij het werk van onze bondgenoten niet overdoen. Ik ontraad ook aanneming van deze motie.

□

Minister **Verhagen**: Voorzitter. Mevrouw Van Velzen heeft een motie ingediend over een verbod op de export van clusterwapens. Clusterwapens zijn niet verboden. In het kader Oslo-proces streven wij naar een juridisch bindend instrument op grond waarvan onder meer het gebruik en de productie van typen wapens die onacceptabel humanitair leed veroorzaken, verboden kunnen worden. Daarnaast willen wij bindende afspraken maken in kader van het VN-wapenverdrag ter beperking van de humanitaire gevolgen van het gebruik van clusterwapens. Dat zijn de twee trajecten die wij volgen. Vooruitlopend daarop hebben wij besloten, deze wapens tot nader order zelf niet meer te gebruiken. Er wordt nog onderhandeld over de vraag onder welke omstandigheden welke typen nog wel ingezet mogen worden. Een algemeen verbod op de doorvoer alle clustermunitie, zoals in de motie wordt gevraagd, gaat veel verder dan de trajecten die in VN-kader en in het kader van het Oslo-proces worden gevolgd. Aanvaarding ervan zou impliciet een verbod op alle clusterwapens betekenen,

De heer Donner, minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
© M. Sablerolle – Gouda

terwijl er geen sprake is van een internationaal verbod. Deze motie komt niet overeen met het Nederlandse standpunt. Een dergelijke uitspraak ondergraaft bovendien de Nederlandse onderhandelingspositie, terwijl het streven is om zoveel mogelijk landen ervan te overtuigen dat het gebruik van clustermunition aan bepaalde regels gebonden moet worden en dat het gebruik van bepaalde typen verboden moet worden. Ik ontraad aanvaarding van deze motie dan ook ten stelligste.

In haar motie bepleit mevrouw Van Velzen in wezen een wapenembargo tegen Kazachstan. Dat gaat verder dan de internationale sancties. In deze motie wordt gevraagd om de doorvoer van wapens afkomstig van bondgenoten die al een toets hebben uitgevoerd, opnieuw aan een toets te onderwerpen. De bondgenoten hebben een exportregime dat aan alle standaarden voldoet en ook aan de criteria die wij zelf hebben geformuleerd. Als wij onze eigen bondgenoten niet vertrouwen, waarom zitten wij dan nog in dat bondgenootschap? In het kader van de EU spreken de bondgenoten elkaar aan op de voorwaarden waaraan een exportvergunning moet voldoen. De wapenexportcriteria zijn helder, ook als het gaat om mensenrechten. Indien wordt gevreesd dat die wapens gebruikt worden voor het schenden van mensenrechten, dan zal op grond daarvan een negatief oordeel worden geveld op basis van het tweede criterium. Ook aanneming van deze motie ontraden wij.

Voorzitter. De staatssecretaris heeft de overige moties van een oordeel voorzien. Uit het oogpunt van buitenlandse politiek ontraad ik met name de toets van de bondgenoten ten stelligste. Daarmee plaatsen wij vraagtekens bij het exportregime van onze bondgenoten en dat willen wij niet.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik dank de minister en staatssecretaris voor de vlotte beantwoording. Hedenavond zal over de moties worden gestemd.

Aan de orde is het **debat** naar aanleiding van een algemeen overleg van heden over **diverse onderwerpen rondom arbeidsongeschiktheid**.

De **voorzitter**: Ik heet de minister van harte welkom. Ik maak de leden erop attent dat er uitsluitend moties kunnen worden ingediend.

De heer **Van Hijum** (CDA): Voorzitter. Ik dien de volgende motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat met name kleinere bedrijven voor re-integratie van hun gedeeltelijk arbeidsgeschikte werknemers zijn aangewezen op re-integratie in het tweede spoor, ofwel passende functies bij een andere werkgever;

overwegende dat veel werkgevers niet beschikken over een netwerk waarmee zij in contact kunnen komen met andere werkgevers die passende functies aanbieden;

voorts overwegende dat samenwerking tussen werkgevers in de regio en binnen branches een goede werking van de arbeidsmarkt kan versterken en het perspectief op re-integratie voor gedeeltelijk arbeidsgeschikte werknemers kan verbeteren;

verzoekt de regering om initiatieven tot de oprichting van regionale netwerken (poortwachtercentra) actief te ondersteunen in de opstartfase en de dienstverlening van UWV richting deze netwerken te verbeteren, zodat voor gedeeltelijk arbeidsgeschikte werknemers een infrastructuur van "werk naar werk" tot stand wordt gebracht,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Van Hijum en Heerts. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 92 (28333).

Minister **Donner**: Voorzitter. Wij hebben zojuist een algemeen overleg over herkeuring en re-integratie afgerond. Daarin heb ik met zoveel woorden bevestigd wat ik ook al heb gezegd bij de opening van het poortwachterscentrum in Noord-Holland. Ik steun het starten van deze centra actief. Ik zal bezien hoe de dienstverlening van het UWV aan deze centra nader vorm moet krijgen. Ik zal overigens niet overgaan tot het systematisch subsidiëren van poortwachterscentra, want dat ondergraaft de levensvatbaarheid van deze centra. Kortom, ik laat het oordeel over deze motie aan de Kamer over.